

W czwartek 15 stycznia 2015 roku w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych UW odbyło się drugie spotkanie w ramach sympozjum *Filozofia kooperatywności. Od idei do praktyki*. Tym razem sympozjum poświęcone było politycznemu wymiarowi działań o charakterze kooperatywnym i potencjałowi zmiany politycznej, jaki drzemie w inicjatywach wzajemnościowych.

Pierwszą część sympozjum prowadził współorganizator sympozjum Filip Leszczyński z Instytut Filozofii UAM. Obrady rozpoczęły się od słów dr hab. Marka Rymszy, p.o. Zastępcy Dyrektora ISNS UW oraz członka Rady Naukowej sympozjum, który podkreślił wagę wydarzenia oraz wskazywał na konieczność przyjrzenia się kolejnej fali kooperacji i ekonomii społecznej jaka pojawiła się po kryzysie ekonomicznym na świecie.

Wątek ten już na początku pierwszej części podjął w swoim wystąpieniu Bartłomiej Błesznowski – jeden z organizatorów sympozjum, twierdząc, że naczelne zadanie, jakie dziś stoi przed tzw. „nowym kooperatywnością” to „zmiana współrzędnych” definiowania tego, co polityczne, po załamaniu się, wydawałoby się nienaruszalnej, ramy pojęciowej liberalizmu. Kooperatywność stanowi metodykę ponownego połączenia ekonomii i polityki, poprzez walkę z kolejnymi formami rynkowej aksjomatyzacji – alienacją konsumpcji, głębszą niż alienacja pracy. Kolejny referat – wygłoszony przez dr hab. Piotra Laskowskiego z ISNS UW, poświęcony był krytyce idei kooperatystycznych i dyskusji wokół kooperatywności wśród francuskich anarchistów XIX wieku, stanowiąc ciekawy kontrpunkt dla pierwszego wystąpienia. Działanie kooperatystyczne, choć wartościowe w warunkach obecnego systemu, wedle niektórych anarchistów, nie mogło jednakże stanowić narzędzia emancypacji politycznej. Pierwszą sesję zamykało wystąpienie Kamila Piskały, z Uniwersytetu Łódzkiego, członka redakcji „Praktyki teoretycznej”, poświęcone radykalnym komunistycznym wątkom myśli Edwarda Abramowskiego. Takie odczytanie poglądów jednego z czołowych polskich kooperatystów pokazuje jak pluralistyczny jest dorobek polskiej myśli spółdzielczej.

Wielość i różnorodność tradycji intelektualnych kooperatywności podkreślali także obecni na sali słuchacze, pośród których nie brakowało także wykładowców akademickich czy przedstawicieli samorządu spółdzielczego. Następnie, uczestnicy sympozjum zostali zaproszeni na przerwę, podczas której mogli posilić się wegańskimi przekąskami przygotowanymi przez Spółdzielnię Socjalną „Margines” oraz zapoznać się z publikacjami wydanymi w ramach serii naukowej *Genealogia współczesności. Historia idei w Polsce 1815–1939*, w tym także książki stanowiącej zbiór tekstów przedwojennych myślicieli i działaczy spółdzielczych pod red. Bartłomieja Błesznowskiego pt. *Kooperatywność, spółdzielczość, demokracja* wydanej nakładem Wydawnictw Uniwersytetu Warszawskiego.

Drugą sesję, prowadzoną przez Bartłomieja Blesznowskiego, rozpoczął referat Cezarego Miżejewskiego (WRZOS), w którym rozważał on szanse zmiany współczesnej sytuacji społeczno-ekonomicznej w Polsce, jakie stoją przed spółdzielczością socjalną. Jednym z naczelných postulatów, jakie wynikały z tego wystąpienia był apel o zupełnie nową edukację, która uwzględniałaby wartości oraz umiejętności pomocy wzajemnej i wspólnej pracy, przygotowując tym samym obywateli do kreowania postaw wspólnotowych w dorosłym życiu i wytwarzania nowych form kooperacji. Kolejny referat wygłoszony przez Justynę Szambelan – członkinię Kooperatywy Spożywczej „Dobrze” – stanowił bardzo interesujące spojrzenie od wewnątrz na motywacje i zasady praktyki kooperatywnej rządzące funkcjonowaniem inicjatyw tego typu. Podstawowa kwestia, która stała się dyskutowanym później wątkiem jej wystąpienia dotyczyła tego, w jaki sposób samo działanie w kooperatywie przekłada się na formowanie postaw obywatelskiej odpowiedzialności i powrotu do działania ekonomicznego, jako z założenia politycznego – alternatywy wobec neoliberalnej ekonomii opartej na aksjomacie czystego wzrostu. Drugą sesję zamykał głos Kuby Wygnańskiego (Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”), który dotyczył możliwości rozwoju partycypacji politycznej poprzez rozmaite inicjatywy wspólnotowe i współdzielące, od przedsiębiorstw społecznych poczynając, a skończywszy na sieciach *sharing economy*.

Dyskusja zaplanowana po drugiej części referatów po raz kolejny okazała się bardzo interesująca. Po pierwsze, możemy mówić o dwóch przeciwstawnych tendencjach w polskim społeczeństwie, gdyż obok wzrostu zainteresowania kooperatywnym jednocześnie notujemy pogłębianie się indywidualistycznych tendencji, zwłaszcza wśród ludzi młodych. Po drugie, ruch kooperatystyczny zmienił swe postulaty – podczas gdy na przełomie XIX i XX wieku chciano dokonać zmiany na poziomie systemowym, zaś dziś jedynie w mikroskali.

Frekwencja podczas spotkania przeszła najśmielsze oczekiwania organizatorów, dochodząc do około 80 osób, głównie członków inicjatyw społecznych, organizacji pozarządowych, badaczy ruchów oddolnych, akademików i członków kooperatyw spożywczych. Nad sprawnym przebiegiem wydarzenia czuwała Dominika Potkańska (Laboratorium Kooperacji, Instytut Spraw Publicznych, Kooperatywa „Dobrze”). Wydarzenie było rejestrowane za pomocą kamery video (za udostępnienie której pragniemy serdecznie podziękować Tomkowi Sikorze). Nagranie zostanie niebawem udostępnione na stronach sympozjum i Laboratorium Kooperacji.

Bartłomiej Blesznowski, Filip Leszczyński